

Distanciamientos

Que reste-t-il de nos amours?

ADN Collection: Tàpies / Grup de Treball

02.12.2023 - 03.02.2024

It was 1942 when Charles Trenet wrote and published this beautiful ballad *Que reste-t-il de nos amours*, which remains the great emblem of nostalgia for once young loves, now faded: *Ce soir le vent qui frappe à ma porte, me parle des amours mortes*. France had been occupied since June 1940 and Antoni Tàpies would have turned 19 on December 13rd of the same year. From 1943, the catalog with his *Obras Completas* only lists two works: *Jardín de Puigcerdà* and *Ensayo de Pintura al óleo*. Tàpies, who would later emerge as one of the most significant and assertive artists in our region, could hardly have imagined that, 30 years later, other artists in their twenties would confront him. This confrontation gave rise to one of the most pointed art disputes in our context, featuring a mature Tàpies and a collective of young artists who, thanks to that public controversy, would come together under the heading Grup de Treball.

In this proposal for the gallery's Locker Room, we neither intend to be analytical nor exhaustive. It has been a long time since 1999, when MACBA dedicated an exhibition and publication to the career of the Grup de Treball, delving into the details of the letters published between March and July '73 in *La Vanguardia Española*. From a distance, it seems almost natural to us that the positions were so far apart, among other reasons because of the generational divergence. Tàpies, without going any further, responded to the paradigm of strong authorship, while the Grup de Treball was enacted in other effervescence and dynamics of collective activity, typical of those highly politicized seventies.

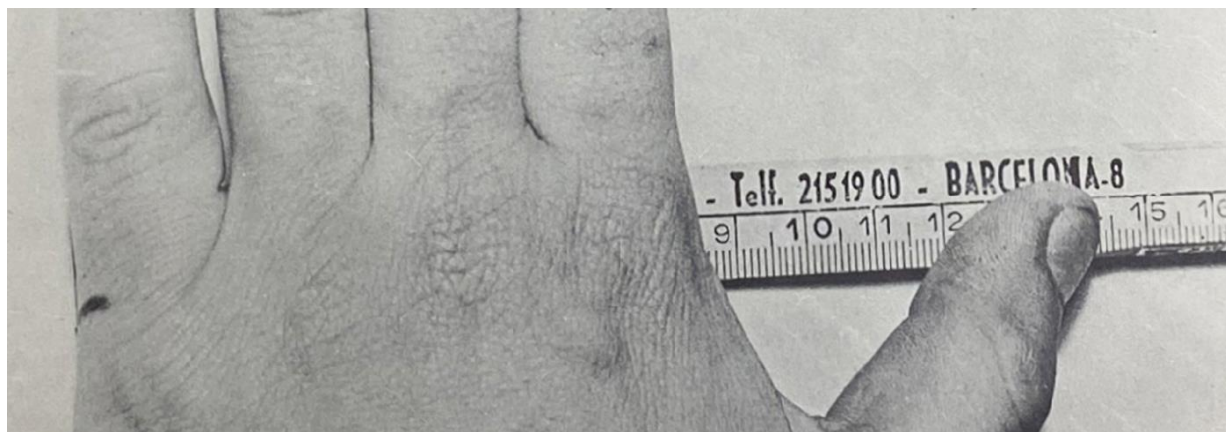
What doesn't seem so natural is that the polemics in art have disappeared, or that at least they no longer have to do with postulates defended by one or the other, by theoretical, political or aesthetic militancy, but only for violations of the unwritten code of political

correctness. We feel a kind of anticipatory nostalgia for that future in which we can no longer even complain about the much-vaunted *everything goes* of the 1980s, and all that remains is the sea of sameness. It is therefore important to revisit this episode that lasted for several months in 1973 and make it known, 50 years later, to the younger audiences in our gallery.

The exhibition features pieces from the ADN Collection and two loans from the collection and archive of Victoria Combalá which, as in the previous exhibitions *Desencuentros de Pamplona* and *Antiguo*, invite us to celebrate another anniversary half a century later. In this case, the commemoration of a fundamental time, when the art world's disputes codified the epoch and promised a fundamental role for culture: that great utility of the useless, to borrow the words of Nuccio Ordine. We are no longer in the dreary 40s of the last century, and the *Trente Glorieuses* of prosperity and the construction of the social state are far behind us. We are still prisoners of the cultural counter-revolution of the 80s and its outdated yuppies, and the euphoria of the happy 90s and its JASPs, now disenchanted, looks like a B-movie in our memory, right? However, it is strange that in this century, marked by continual upheavals, we are not witnessing debates, public and published, between more affirmative artistic proposals and other more frictional ones that, in both substance and form, make us take sides and thus contribute to the formation of criteria.

To this end, we show some of Tàpies' works together with the original documents by Grup de Treball. Specifically, the *Documento respuesta a Tàpies (1973-1974)*: 5 typed sheets in which this conceptual collective issued its response to Antoni Tàpies' article entitled "La creación - Arte conceptual aquí", which appeared in the newspaper *La Vanguardia* on 14 March 1973. The document is dated 1st May 1973 and ends with a list of all the signatories: F. Abad, A. Abril, J. Benito, M. Bosch, M. A. Companys, A. Corazón, M. Cuñat, R. Figueras, A. Fingenhurt, J. Garay, F. Gison, G. Hernández, E. Ibáñez, S. Marchán, A. Mercader, J. Morera, A. Muntadas, C. Pazos, Ll. Pau, O. L. Pijuan, P. Portabella, M. Robira, E. Sales, J. Sans, C. Santos, D. Selz, Ll. Utrilla, P. S. Ventura and R. Villas. This reply was sent to the same newspaper but was not published there. Finally, the text was published in the review *Nueva Lente* in November 1973.

This set of documents also includes the catalogue of the Grup de Treball *Informació d'art concepte 1973 a Banyoles*, consisting of typed sheets with the programme of this exhibition, which was to be considered the first collective experience of conceptual art in Spain, as well as graphic contributions by the participating artists. The list of works closes with the *Text per a la Mostra d'Art Múltiple de 1974*, a document presented as a work of art by Grup de Treball, in which they called for a profound revision of artistic practice in a context of social radicalisation in the anti-Franco struggle. This work contains a frontal criticism of the Foment de les Arts Decoratives (FAD) in Barcelona (the venue for the *Mostra d'Art Múltiple*), and of the Renta Catalana (the company sponsoring the show). From the *Mostra d'Art Múltiple* onwards, Catalan conceptual art was split between the materialist and theoretical paths, which continued to follow their tracks without affecting each other.

Distanciamientos

Que reste-t-il de nos amours?

ADN Collection: Tàpies / Grup de Treball

02.12.2023 - 03.02.2024

Corría el año 1942 cuando Charles Trenet escribió y publicó esta bellísima balada *Que reste-t-il de nos amours*, que sigue siendo el gran emblema de la nostalgia por un pasado de amores antaño frescos, hoy ya desdibujados: *Ce soir le vent qui frappe à ma porte, me parle des amours mortes*. Francia llevaba ocupada desde junio de 1940 y Antoni Tàpies cumpliría 19 años el 13 diciembre del mismo año. De 1943, el catálogo con su *Obra Completa* solo recoge dos obras: *Jardín de Puigcerdà* y *Ensayo de Pintura al óleo*. Poco se podía imaginar, el que acabará siendo uno de los artistas más significativos y reivindicativos de nuestras tierras, que 30 años después serían otros artistas veinteañeros los que se enfrentarían a él. Así tuvo lugar una de las querellas del arte más aceradas en nuestro contexto, protagonizada por un maduro Tàpies y un colectivo de jóvenes artistas que, gracias a esa polémica pública, se reunirían bajo el epígrafe Grup de Treball.

En esta propuesta para el Locker Room de la galería, ni pretendemos ser analíticos ni exhaustivos. Ha llovido ya bastante desde que en 1999 el MACBA consagrara una muestra y publicación a la trayectoria del Grup de Treball dónde se trató de manera pormenorizada el pulso de misivas publicadas entre marzo y julio del 73 en *La Vanguardia Española*. Desde la distancia nos parece casi natural que las posturas estuvieran tan distanciadas, entre otros motivos por la divergencia generacional. Tàpies, sin ir más lejos, responde al paradigma de autoría fuerte, mientras que el Grup de Treball se promulgaba en otras efervescencias y otras dinámicas de actividad colectiva, propias de esos años setenta tan politizados.

Lo que no parece tan natural es que hayan desaparecido las polémicas en arte, o que al menos ya no tengan que ver con postulados defendidos por unos y otros, por militancias teóricas, políticas o estéticas, sino solo por vulneraciones al código no escrito de lo

políticamente correcto. Sentimos una especie de nostalgia anticipatoria por ese futuro en el que ya ni siquiera podamos quejarnos ante el tan cacareado *everything goes* de los años 80, y solo nos quede la temida balsa de aceite de la intrascendencia. Resulta, pues, importante visitar ese episodio que se prolongó durante varios meses de 1973 y darlo a conocer, 50 años después, a las audiencias más jóvenes de nuestra galería.

La exposición muestra piezas de ADN Collection y dos préstamos de la colección y el archivo de Victoria Combalá que, como ya se hizo en las exposiciones anteriores *Desencuentros de Pamplona* y *Antiguo*, nos invitan a celebrar otra efeméride medio siglo después. En este caso, la conmemoración de un tiempo fundamental, donde las querellas en el mundo del arte codificaban época y prometían un papel fundamental para la cultura: esa gran utilidad de lo inútil, para decirlo con Nuccio Ordine. Ya no estamos en los lúgubres años 40 del siglo pasado, y lejos quedan los *Trente Glorieuses* de prosperidad y construcción del estado social. Seguimos presos de la contrarrevolución cultural de los 80 y sus *yuppies* trasnochados, y la euforia de los *happy* años 90 y sus JASP, hoy desengañados, nos parecen ya un recuerdo de película de serie B, ¿verdad? Ahora bien, resulta extraño que en este siglo en el que no ganamos para disgustos no asistamos a debates, públicos y publicados, entre propuestas artísticas más afirmativas y otras más friccionales que, en fondo y forma, nos hagan tomar partido y contribuyan con ello a formar criterio.

Para ello, mostramos algunas obras de Tàpies conjuntamente a los documentos originales de Grup de Treball. En concreto, el *Documento respuesta a Tàpies (1973-1974)*: 5 hojas mecanografiadas en las que este colectivo conceptual emitía su respuesta al artículo de Antoni Tàpies titulado "La creación - Arte conceptual aquí", aparecido en el periódico La Vanguardia el 14 de marzo de 1973. El documento está fechado el 1 de mayo de 1973 y termina con la lista de todos los firmantes: F. Abad, A. Abril, J. Benito, M. Bosch, M. A. Companys, A. Corazón, M. Cuñat, R. Figueras, A. Fingenhurt, J. Garay, F. Gison, G. Hernández, E. Ibáñez, S. Marchán, A. Mercader, J. Morera, A. Muntadas, C. Pazos, Ll. Pau, O. L. Pijuan, P. Portabella, M. Robira, E. Sales, J. Sans, C. Santos, D. Selz, Ll. Utrilla, P. S. Ventura y R. Villas. Esta respuesta fue enviada al mismo periódico pero no fue publicada allí. Finalmente, el texto sería publicado en la Revista Nueva Lente en noviembre de 1973.

En este conjunto documental destaca además el catálogo del Grup de Treball *Informació d'art concepte 1973 a Banyoles* compuesto por hojas mecanografiadas con el programa de esta muestra que sería considerada como la primera experiencia colectiva del arte conceptual en España, así como por contribuciones gráficas de los artistas participantes. Por otra parte, cerrando la lista de obras, se incluye también el *Text per a la Mostra d'Art Múltiple* de 1974, documento que fue presentado como obra de arte por Grup de Treball, y en el que convocaban a una revisión profunda de la práctica artística en un contexto de radicalización social en la lucha antifranquista. Esta obra contiene una crítica frontal al Foment de les Arts Decoratives (FAD) de Barcelona (lugar que acogía la Mostra d'Art Múltiple), y a la Renta Catalana (empresa patrocinadora de la muestra). A partir de la Mostra d'Art Múltiple, el arte conceptual catalán quedaría escindido entre la vía materialista y la teórica, que continuarían sus caminos sin afectarse mutuamente.

Distanciamientos

Que reste-t-il de nos amours?

ADN Collection: Tàpies / Grup de Treball

02.12.2023 - 03.02.2024

Corria l'any 1942 quan Charles Trenet va escriure i publicar aquesta bellíssima balada *Que reste-t-il de nos amours*, que segueix sent el gran emblema de la nostàlgia per un passat d'amors abans frescos, avui ja esborrats: *Ce soir le vent qui frappe à ma porte, me parle des amours mortes*. França estava ocupada des de juny de 1940 i Antoni Tàpies compliria 19 anys el 13 de desembre del mateix any. Del 1943, el catàleg amb la seva *Obra Completa* només recull dues obres: *Jardí de Puigcerdà* i *Assaig de Pintura a l'oli*. Poc podia imaginar-se, qui acabaria sent un dels artistes més significatius i reivindicatius de les nostres terres, que 30 anys després serien altres artistes de vint anys els que s'enfrontarien a ell. Això donaria lloc a una de les querelles d'art més acerades al nostre context, protagonitzada per un madur Tàpies i un col·lectiu de joves artistes que, gràcies a aquesta polèmica pública, es reuniria sota l'epígraf Grup de Treball.

En aquesta proposta per al Locker Room de la galeria, no pretenem ser analítics ni exhaustius. Ja ha plogut molt des que el 1999 el MACBA consagrés una mostra i una publicació a la trajectòria del Grup de Treball on es va tractar de manera detallada el pols de les missives publicades entre març i juliol del 73 a La Vanguardia Española. Des de la distància, ens sembla gairebé natural que les postures estiguessin tan distanciades, entre altres motius per la divergència generacional. Tàpies, per exemple, respon al paradigma d'autoria forta, mentre que el Grup de Treball es proclamava en altres efervescències i altres dinàmiques d'activitat col·lectiva, pròpies d'aquells anys setanta tan polititzats.

El que no sembla tan natural és que hagin desaparegut les polèmiques en l'art, o que almenys ja no tinguin a veure amb postulats defensats pels uns i els altres, per militàncies teòriques, polítiques o estètiques, sinó només per vulneracions al codi no escrit del que és

políticament correcte. Sentim una mena de nostàlgia anticipatòria per aquest futur en què ja ni tan sols podem queixar-nos davant del tan repetit *everything goes* dels anys 80, i només ens quedi la temuda bassa d'oli de la intranscendència. Resulta, doncs, important revisitar aquest episodi que es va prolongar durant diversos mesos de 1973 i donar-lo a conèixer, 50 anys després, a les audiències més joves de la nostra galeria.

L'exposició mostra peces d'ADN Collection i dos préstecs de la col·lecció i l'arxiu de Victoria Combalía que, com ja es va fer a les exposicions anteriors *Desencuentros de Pamplona* i *Antiguo*, ens conviden a celebrar una altra efemèride mig segle després. En aquest cas, la commemoració d'un temps fonamental, on les querelles en el món de l'art codificaven una època i prometien un paper fonamental per a la cultura: aquesta gran utilitat de l'inútil, per dir-ho amb Nuccio Ordine. Ja no estem en els lúgubres anys 40 del segle passat, i lluny queden els *Trente Glorieuses* de prosperitat i construcció de l'estat social. Seguim presos de la contrarevolució cultural dels 80 i els seus *yuppies* desubicats, i l'eufòria dels *happy* anys 90 i els seus JASP, avui desenganyats, ens semblen ja un record de pel·lícula de sèrie B, veritat? Ara bé, resulta estrany que en aquest segle en què no guanyem per disgustos no assistim a debats, públics i publicats, entre propostes artístiques més afirmatives i altres més friccional que, en el fons i en la forma, ens facin prendre partit i contribueixin amb això a formar criteri.

Per fer-ho, mostrem algunes obres de Tàpies conjuntament amb els documents originals del Grup de Treball. En concret, el *Document de resposta a Tàpies (1973-1974)*: 5 fulls mecanografiats en què aquest col·lectiu conceptual emetia la seva resposta a l'article d'Antoni Tàpies titulat "La creació - Art conceptual aquí", aparegut al diari La Vanguardia el 14 de març de 1973. El document està datat l'1 de maig de 1973 i acaba amb la llista de tots els signants: F. Abad, A. Abril, J. Benito, M. Bosch, M. A. Companys, A. Corazón, M. Cuñat, R. Figueras, A. Fingenhurt, J. Garay, F. Gison, G. Hernández, E. Ibáñez, S. Marchán, A. Mercader, J. Morera, A. Muntadas, C. Pazos, Ll. Pau, O. L. Pijuan, P. Portabella, M. Robira, E. Sales, J. Sans, C. Santos, D. Selz, Ll. Utrilla, P. S. Ventura y R. Villas. Aquesta resposta va ser enviada al mateix diari però no hi va ser publicada allà. Finalment, el text seria publicat a la Revista Nueva Lente el novembre de 1973.

En aquest conjunt documental destaca també el catàleg del Grup de Treball *Informació d'art concepte 1973 a Banyoles*, compost per fulles mecanografiades amb el programa d'aquesta mostra que seria considerada com la primera experiència col·lectiva de l'art conceptual a Espanya, així com per contribucions gràfiques dels artistes participants. D'altra banda, tancant la llista d'obres, s'inclou també el *Text per a la Mostra d'Art Múltiple* de 1974, document que va ser presentat com a obra d'art pel Grup de Treball, i en el qual convidava a una revisió profunda de la pràctica artística en un context de radicalització social en la lluita antifranquista. Aquesta obra conté una crítica frontal al Foment de les Arts Decoratives (FAD) de Barcelona (lloc que acollia la Mostra d'Art Múltiple), i a la Renta Catalana (empresa patrocinadora de la mostra). A partir de la Mostra d'Art Múltiple, l'art conceptual català quedaria escindit entre la via materialista i la teòrica, que continuarien els seus camins sense afectar-se mútuament.